

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 24/2017-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Józovou Boreckou, Sládkovičova 7, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 169/2015, 5 Co 170/2015, 5 Co 171/2015 zo 17. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 169/2015, 5 Co 170/2015, 5 Co 171/2015 zo 17. mája 2016 (ďalej aj „namietaný rozsudok“). Sťažovateľ zároveň žiadal odklad vykonateľnosti namietaného rozsudku, čo zdôvodnil finančnou tiesňou ohrozujúcou základné životné potreby jeho rodiny v prípade výkonu rozhodnutia.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ako účastníkovi konania na strane žalovaného mu bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 383/2014 z 9. decembra 2014 uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi [REDAKOVANÉ], sumu 2 105,05 eur s príslušenstvom a jeho vzájomná žaloba bola zamietnutá. Proti rozsudku podal odvolanie. Tiež bol uznesením okresného súdu z 19. septembra 2014 zaviazaný zaplatiť súdny poplatok za odpor vo výške 126 eur a uznesením súdu z 2. februára 2015 zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. V dôsledku odvolania krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 169/2015, 5 Co 170/2015, 5 Co 171/2015 zo 17. mája 2016 rozsudok a uznesenia okresného súdu potvrdil a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozsudok bol doručený sťažovateľovi 27. júla 2016. Sťažovateľ považoval rozsudok krajského súdu za arbitrárny, pričom arbitrárnosť videl v nevysporiadaní sa s jeho odvolacími námietkami o absencii aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, o neunesení dôkazného bremena žalobcu na preukázanie neoprávneného odberu a následného vzniku škody. Nesúhlasil s vysloveným názorom, že pri uplatňovaní práva na náhradu škody distribútorom nejde o spotrebiteľský vzťah, v dôsledku čoho by sa na neho nemala vzťahovať zvýšená právna ochrana.

3. Sťažovateľ okrem iného uviedol, že *«Krajský súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s mojim tvrdením, že ustanovenie § 59 ods. 1 písm. d) zákona o energetike v znení platnom k posudzovanému obdobiu nebolo naplnené, nakoľko zabezpečenie nebolo porušené, avšak podľa vyjadrenia žalobcu nespĺňalo zákonom požadované náležitosti. Za to však zodpovedná žalobca...»*

Skutočnosť, že odtlačok plombovacích klieští nebol v súlade s kontrolnými odtlačkami plombovacích klieští, ktoré predložil žalobca, nedokazuje, že by bolo porušené

zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, naopak, preukazuje, že zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii nebolo opatrené úradnou alebo zabezpečovacou značkou, tak, ako to vyžaduje bod 2.3. časť B Všeobecné požiadavky na plynomery prílohy č. 13 k vyhláske č. 210/2000 Z. z. o meradlách a metrologickej kontrole a taktiež, že prevádzkovateľ distribučnej siete si nesplnil svoju povinnosť stanovenú mu § 51 ods. 2 zákona č. 656/2004 Z. Z. o energetike v znení platnom k posudzovanému obdobiu.

Zároveň z výpovede svedka - zamestnanca žalobcu, ktorý vykonával kontrolu vyplýva,

že overovacia značka nebola falošná, ale bola z roku 2010. Žalobca však ničím neprikázal, že by pôvodne opatril plombu inou overovacou značkou.

Celkovo, žalobca nepredložil dôkaz o tom, že sporné meradlo nenamontoval on, ani nepredložil fotodokumentácie meradla v čase prvotnej montáže, ktorá by preukazovala, že namontoval meradlo s inou plombou.

Predpokladu, že sporné meradlo zo znakmi klieští, ktoré podľa navrhovateľa neboli oprávnené na plombovanie meradla, namontoval práve navrhovateľ, prislúcha aj skutkový stav, a to, že z vyúčtovacej faktúry za sporné obdobie, z prehľadu spotreby (ktorú sme súdu predložili) je totiž zrejmé, že žalobca bez oznámenia dôvodov výmeny určeného meradla, dňa 1.2.2012 vymenil funkčné meradlo č. 824375302192 za sporné meradlo č. 13093510B901.

Krajský súd Bratislava sa v rozpore s obsahom spisu obmedzil na konštatovanie, že porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané výpoveďou zamestnanca žalobcu a posudkom znalca [REDACTED].

Krajský súd Bratislava sa tiež nevysporiadal so skutočnosťou, že samotný znalecký posudok vyjadruje iba určitú mieru pravdepodobnosti na odstránenie zabezpečenia meradla a jeho nahradenie iným zabezpečením, avšak uvedený znalec sa nemôže vyjadriť k možnosti neoprávneného odberu plynu zo strany sťažovateľa, pretože tento je znalcom v odbore strojárstvo, odvetvie mechanické zabezpečovacie systémy a v odbore kriminalistika, odvetvie mechanoskopia, avšak nie je znalcom v odbore meracích systémov, metrológia skúšobníctva. Iba Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR by bol oprávnený vysloviť jednoznačný záver o porušení zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii.

Zo strany žalobcu nebolo preukázané, aký plynomer mi bol namontovaný, či spĺňal zákonné požiadavky a bol riadne zaplombovaný...

Krajský súd Bratislava šokujúco v odôvodnení uviedol, že aplikácia § 59 ods. 3 zákona č. 655/04 Z. z. a vyhl. č. 155/05 nie je podmienená nemožnosťou zistenia rozsahu škody, v rozpore so znením tohto ustanovenia, keďže § 59 ods. 3, uvádza: „Ak nemožno vyčíslit' skutočne vzniknutú škodu na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov, použije sa spôsob výpočtu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu, ktorý ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo“

Krajský súd Bratislava, rovnako ako súd I. inštancie, bez odôvodnenia odignoroval ustanovenie § 59 ods. 2 zákona o energetike v znení platnom k posudzovanému obdobiu, v časti komu je povinný odberateľ uhradiť škodu (vid' namietaná aktívna legitimácia navrhovateľa), ale aj posledné 2 slová jeho prvej vety:

„Odberateľ, ktorý neoprávnene odoberal plyn, je povinný uhradiť dodávateľovi plynu, prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete škodu, ak vznikla.“

Nikde, v celom zákone, nie je uvedené, že by vznik škody automaticky vyplýval z neoprávneného odberu. Tento záver súdu nemá žiadnu oporu v zákone.

Keďže Krajský súd nepovažoval vznik škody za skutočnosť, ktorú treba dokazovať, nezaoberal sa ani spochybnením škody, ktorú som v podanom odvolaní odôvodnil skutkovým stavom...

Krajský súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že ak by sme aj pripustili, že meradlo nezaznamenávalo správne odber plynu, to samo osebe neznamena, že vznikla škoda.

Ja som riadne platil zálohové platby stanovené podľa predchádzajúcich období, obhliadkou nehnuteľnosti, ktorá bola umožnená nezistili žiadny pribudnutý spotrebič ani žiadny iný dôvod na zvýšenie spotrebu plynu, ktoré by naznačovali možný vznik škody.

Žalobca ničím nepreukázal, že by v súvislosti s týmto odberom mala vzniknúť nejaká škoda. Keďže som bol odberateľom na tomto odbernom mieste už niekoľko rokov pred sporným obdobím, spotreba odporcu za predchádzajúce roky bola dostatočne objektívnym a spoľahlivým podkladom pre vyčíslenie skutočne vzniknutej škody.».

4. Porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru videl sťažovateľ v rozhodnutí krajského súdu v rozpore s právnymi predpismi a v ním nevykonaného ústavne súladného výkladu aplikovanej právnej normy. Za nepochybné považoval to, že krajský súd nedal osobitné odpovede na argumenty, ktoré boli pre rozhodnutie kľúčové. Skutkové a právne závery krajského súdu považoval za svojvoľné a z ústavného hľadiska neudržateľné, čo podporil výpočtom iných rozhodnutí všeobecných súdov na Slovensku, uvedomujúc si absenciu právomoci ústavného súdu zjednocovať rozhodovacia činnosť všeobecných súdov. Zdôraznil však princíp predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ako aj právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie v prípade rozdielneho rozhodnutia.

5. Právomoc ústavného súdu zdôvodnil sťažovateľ nemožnosťou využitia iného prostriedku nápravy.

6. Sťažovateľ žiadal priznať aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, čo zdôvodnil stratou dôvery k všeobecnému súdnictvu reprezentovanému krajským súdom a obavou o nastolenie právnej istoty, ako aj zaujatosťou krajského súdu v dôsledku podanej ústavnej sťažnosti. Konanie krajského súdu považoval za závažne s poukazom na skutočnosť, že novým procesným poriadkom boli zredukované dovolacie dôvody a krajským súdom bola zverená takmer neobmedzená súdna moc, čo v prípade nedostatočného odôvodnenia vyvolá v občianovi pocit absolútnej bezmocnosti a stratu nádeje na spravodlivé súdnictvo.

7. V prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie sťažovateľ zároveň žiadal odložiť vykonateľnosť namietaného rozsudku. Tento návrh zdôvodnil možnou finančnou tiesňou jeho rodiny v dôsledku realizácie výkonu rozhodnutia, ako aj vyvolaním ďalších zbytočných sporov v prípade zrušenia rozsudku.

8. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zaručené mu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co/169/2015-117, 5 Co/170/2015, 5 Co/171/2015 zo dňa 17.5.2016 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co/169/2015-117, 5 Co/170/2015, 5 Co/171/2015 zo dňa 17.5.2016 zrušuje a vec vracia na nové konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Zuzany Jožovej Boreckej, advokátky, číslo účtu [REDAKOVANÉ], do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 201,49 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Zuzany Jožovej Boreckej, advokátky, číslo účtu [REDAKOVANÉ], do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

11. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa tkvejúca v tvrdení, že krajský súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a nevysporiadal sa s relevantnými odvolacími námietkami sťažovateľa, v dôsledku čoho považuje napadnuté rozhodnutie za arbitrárne a nepreskúmateľné.

13. Ústavný súd konštatuje, že nie je skutkovým súdom, a preto v intenciách mantinelov možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov posúdil len to, či napadnuté rozhodnutie krajského súdu je ústavne udržateľné, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležite odôvodnené a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných (podzákonných) noriem (m. m. I. ÚS 23/2010).

14. Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny, náležite odôvodnil. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal jednak na argumentáciu prvostupňového súdu a túto v súlade s § 219 ods. 2 OSP takto doplnil: „... uplatnený nárok nevyplýva zo zmluvného práva, ale ide o nárok na náhradu škody podľa § 59 ods. 2, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s neoprávneným odberom v zmysle § 59 ods. 1 písm. d/.

Porušenie zabezpečenia proti neoprávnenej manipulácii bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané výpoveďou zamestnanca navrhovateľa, svedka [REDACTED]

ako aj navrhovateľom predloženým posudkom znalca [REDACTED], ktorý nevykazuje žiadne vady, pre ktoré by ho nebolo možno považovať za hodnoverný dôkaz. Samotná skutočnosť, že znalec vykonáva posudkovú činnosť pre navrhovateľa opakovane, záver o nehodnovernosti posudku neopodstatňuje.

Súd prvého stupňa správne neprihliadol na obranu odporcu, že sám žiaden zásah do overovacej značky na meradle neuskutočnil.

Podľa názoru odvolacieho súdu povaha veci vylučuje, aby zodpovednosť za škodu ktorá vznikne prevádzkovateľovi distribučnej siete v súvislosti s neoprávneným odberom plynu, bolo možné založiť na subjektívnom princípe, t.j. na preukazovaní zavinenia odberateľa prevádzkovateľom distribučnej siete. Takáto požiadavka by podľa názoru odvolacieho súdu predovšetkým so zreteľom na početnosť odberných miest vybavených meradlom celkom paralyzovala činnosť navrhovateľa, vykonávanú nepochybne i vo verejnom záujme.

Okrem toho je všeobecne známe, že bez poškodenia overovacej značky nemožno manipulovať s číselníkom meradla. Ťažko si potom predstaviť situáciu, ku ktorej došlo i v tomto prípade, aby celkom nezainteresovaná osoba len poškodila, ale zisteným sofistikovaným spôsobom vymenila zabezpečenie na meradle na odbernom mieste odporcu. Navrhovateľ takouto osobou byť nemohol, keďže meradlá proti manipulácii nijakým spôsobom sám nezabezpečuje.

Za nenáležitú považoval odvolací súd i námietku odvolateľa o nedostatku aktívnej legitímácie navrhovateľa a o nepreukázaní existencie škody v žalovanom rozsahu.

Následkom porušenia zabezpečenia meradla proti jeho neoprávnenej manipulácii je nemožnosť vykonania riadneho vyúčtovania plynu jeho dodávateľom.

Odporca napriek tvrdeniu, že za rozhodné obdobie uplatňoval náhradu za dodávku plynu jeho dodávateľ, takúto fakturáciu nepredložil. Odvolací súd nemal preto pochybnosti o tom, že hoci v rozhodnom období bol plyn na odberné miesto odporcu dodaný, pre výmenu meradla z dôvodu porušenia overovacej značky nebol dodávateľom vyúčtovaný. Dodávateľ plynu ([REDACTED]) preto navrhovateľovi neuhradil cenu plynu dodanú k odbernému miestu odporcu podľa uzatvorenej distribučnej zmluvy. V príčinnej súvislosti s neoprávneným odberom tak vznikla navrhovateľovi škoda. Hoci v ustanovení § 59 ods. 2 sa uvádzajú ako osoby oprávnené na náhradu škody popri prevádzkovateľovi distribučnej

siete i dodávateľ plynu a prevádzkovateľ prepravnej siete, podľa názoru odvolacieho súdu zo znenia tohto ustanovenia nemožno vyvodiť, že neoprávneným odberom nemôže vzniknúť škoda každému z nich. V konaní však nebolo odporcom preukázané, že okrem navrhovateľa ako prevádzkovateľa distribučnej siete bola z titulu neoprávneného odberu za rozhodné obdobie uplatňovaná náhrada škody aj inou oprávnenou osobou.

Nesprávne sa odvolateľ domnieva, že výpočet škody mal byť vykonaný podľa faktúr za dodávku plynu v predchádzajúcom období. Tento jeho názor je v rozpore s ustanovením § 59 ods. 3 zák. č. 656/04 Z. z. a vyhl. č. 155/05 Z. z. Podľa § 1 ods. 1 touto vyhláškou sa určuje výška škody pri neoprávnenom odbere. Jej aplikácia nie je podmienená nemožnosťou zistenia rozsahu škody inak.

Odporca napadol včas odvolaním i uznesenia, ktorými mu bol vyrubený súdny poplatok za podaný odpor a za podanie odvolanie proti rozsudku.

... podľa názoru odvolacieho súdu vo veci sa nejedná o spotrebiteľský spor. Navrhovateľom (nie odporcom) v konaní uplatnený nárok nemá základ v spotrebiteľskej zmluve, ide o nárok navrhovateľa (nie odporcu) na náhradu škody, vzniknutú v príčinnej súvislosti s neoprávneným odberom plynu. Odporca v konaní neuplatňuje žiadne práva podľa osobitného predpisu, pod ktorý podľa pozn. 4a treba považovať napr. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

Z týchto dôvodov odvolací súd ako vecne správne potvrdil obe napadnuté uznesenia, keď súdny poplatok bol vyrubený v správnej výške z ceny predmetu konania (§ 219 ods. 1 O. s. p.).“

15. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia na vec vzťahujúcich sa právnych predpisov interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, legitímne a právne akceptovateľné. Okrem toho sa krajský súd zaoberal i námietkami sťažovateľa (obsahovo zhodnými s tými, ktorými odôvodňuje i ústavnú sťažnosť), a to v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom

konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

16. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa s napadnutým rozhodnutím krajského súdu ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

17. Vzhľadom na to, že odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu stručne a jasne objasnilo skutkový a právny základ rozhodnutia, čo postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu bolo plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05), ústavný súd dospel k záveru, že predloženú sťažnosť treba podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považovať za zjavne neopodstatnenú.

18. K tvrdeniu sťažovateľa o nemožnosti využitia „iného opravného prostriedku“, s poukazom na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, ústavný súd zdôrazňuje, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov.

19. Takto ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli

k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

20. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Sťažovateľ má právo sa domáhať ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

21. Pokiaľ ide o realizáciu sťažovateľom navrhnutého ústavného prieskumu rozsudku krajského súdu, za podstatné v tomto smere ústavný súd považuje sťažovateľovu námietku o nevysporiadaní sa krajského súdu s jeho odvolacou argumentáciou a popretie jeho práva na presvedčivé odôvodnenie v prípade rozdielného rozhodnutia, a preto sa ústavný súd zaoberal aj tým, či sťažovateľ pred podaním sťažnosti využil všetky zákonné prostriedky nápravy.

22. Namietaný rozsudok krajského súdu bol vyhlásený 17. mája 2016, teda v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej aj „OSP“), preto využitie ďalších procesných práv sťažovateľom pred všeobecným súdom je potrebné posúdiť podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016.

23. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov,

neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05).

24. Ústavný súd k tvrdeniu sťažovateľa o vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov dáva do pozornosti, že na posúdenie otázky, či by mohli byť dané dovolacie dôvody (osobitne dôvody zakotvené v § 237 ods. 1 OSP), je oprávnený len Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Prípustnosť dovolania vymedzoval Občiansky súdny poriadok ustanovením jednak určitých objektívnych znakov rozhodnutia [§ 238 OSP (pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu) a § 239 OSP (pokiaľ ide o uznesenie odvolacieho súdu)], jednak objektívnym zadaním závažných procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 OSP. Vzhľadom na to, že na procesné vady konania taxatívne vymenované v § 237 ods. 1 OSP je dovolací súd povinný prihliadať ex lege (§ 242 ods. 1 OSP) vždy – teda bez ohľadu na to, či boli alebo neboli v dovolaní namietané, je opodstatnený záver, že v zásade každé dovolanie podané v občianskom súdnom konaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (s výnimkou exekučného konania – pozri § 237 ods. 2 OSP) dáva určité vyhliadky na úspech dovolateľa v konaní o dovolaní. Každé dovolanie je tak potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci (bližšie pozri 3 MCdo 4/2015 alebo 7 MCdo 14/2014).

25. Nie je teda na účastníkovi konania (strane sporu), aby posudzoval, či jeho dovolanie bude alebo nebude úspešné, ale aby predostrel najvyššiemu súdu relevantné právne argumenty. Okrem toho v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (jeho odmietnutia) lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

26. Z obsahu sťažnosti, ako aj z informácie Okresného súdu Bratislava V však ústavný súd zistil, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ dovolanie nepodal.

27. V okolnostiach prípadu potom podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy namiesto využitia možnosti podať dovolanie proti napadnutému rozsudku svedčí o nevyčerpaní opravného prostriedku, ktorý sťažovateľovi zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytoval a na ktorého použitie bol podľa osobitných predpisov oprávnený. O namietanom porušení práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bol teda oprávnený konať najvyšší súd, ktorý mohol v dovolacom konaní prípadné porušenie označených práv aj napraviť. Právomoc najvyššieho súdu tak predchádza právomoci ústavného súdu konať o sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť odmietnuť i pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

28. Ústavný súd navyše zdôrazňuje, že aj v prípade posudzovania prípustnosti dovolania podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) účinného od 1. júla 2016 by bolo dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

29. Vychádzajúc zo znenia zákona obsahom práva na spravodlivý proces je legitímne očakávanie účastníka konania, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Len takýto postup súdu je možné považovať za spravodlivý a eurokonformný. V opačnom prípade ide o porušenie procesných práv, čo nevyklučuje prípustnosť dovolania.

30. V súvislosti s namietaným porušením ústavných práv sťažovateľa nerešpektovaním jeho postavenia v konaní ako spotrebiteľa, a to aj pri rozhodovaní o jeho povinnosti zaplatiť súdne poplatky, dáva ústavný súd do pozornosti ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu,

ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. Prípustnosť dovolania z uvedených dôvodov má zaručiť, aby sporové konanie bolo založené na rešpektovaní rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Práve tvrdenia sťažovateľa o rozdielnom posudzovaní jeho postavenia v konaní namietaným rozsudkom by tak zakladalo dovolací dôvod.

32. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2017